

Redaktör: Marita Adamsson Tel: 0522-992 26
kultur@bohuslaningen.se

Göteborg är bas för en engelskspråkig teater som just nu spelar ny brittisk dramatik på Folkteatern. Senare i vår gör de gästspel hos bohuslänska gymnasieklasser. Skildringen av maktförhållanden och personlighetsförändring hos Mark och Louise instängda i ett skyddsrum ger kusliga insikter, skriver Bohusläningens recensent Marita Adamsson.

Gastkramande maktstudie

Teater

AFTER THE END

av Dennis Kelly

Scen: Lilla scenen, Folkteatern i Göteborg

Gästspelsteater: GEST, The Gothenburg English Speaking Theatre

Regi: Chris Meads

Scenografi och kostym: Ger Olde Monnikhof

Medverkande: Kristina Brändén Whitaker, Jot Davies, Henrik Ydreborg/Alan Sweetman

Placera ett antal människor i total isolering med varandra och dolda känslor, djupa personliga behov och ren maktkamp kommer förr eller senare ofelbart att ge sig till känna.

I atomskyddsbunkern under Marks lägenhet, som kompisarna pikat honom för att han behållit i skick och beredskap, är det otvivelaktigt Mark som har makten. Maten är hans. Tidsfördriven – som i ett isolerat läge kan vara livförsäkringen för att hålla förståndet intakt – är hans. Berättelsen om hur han räddade sig och Louise hit in undan en terrorattack med kärnvapen är också hans. Hon minns inte vad som hände.

Det börjar med lättnad över räddningen, blandad med skräck inför död och brand, men steg för steg koncentreras tillvaron på den begränsade ytan utan kontakt med omvärlden till det individuellt livsviktiga: att få närhet, att få mat, att bli respekterad. Steg för steg avslöjar sig då människosyn och livssyn samtidigt med Marks och Louises tidigare historia. På samma gång – och ur detta – växer hans kontrollbehov och med det hennes avståndstagande. Ögon-

blicket när hon första gången tänker tanken att han kanske fantiserat ihop hela attacken för att kunna stänga henne inne hör till pjäsens mest isande. Tillvaron försätts i en gungning som aldrig riktigt avstannar.

Och makten är hans, faktiskt kan han göra vad han vill. Här finns inga vittnen. Men Mark är en hyggelig typ. Det är det som är det ruskiga. För även ur rätt snälla naturer kan växa våldsvarkare och despoter som till sist blir livsfarliga. Och Louise, som hela tiden förespråkar någon sorts fredlig samlevnad och kompromisser människor emellan, inte bara i en liten bunker utan på jorden i stort, förvandlas av hunger och skräck till iskall fångvaktare och hämnare med kniven i högsta beredskap när maktförhållandet för en tid vänds helt om.

Förvandlingen av människors värderingar och handlingar går långsamt. Det måste gå långsamt om händelseförloppet ska föda en insikt om hur det går till och inte förvandlas till tom action. Risker är att det stundtals kan kännas långt. Men sammantaget är den gradvisa förändringen av relationer och personligheter och den följande nedbrytningen av det mänskliga så otäck att man inte kan annat än följa Mark och Louise med ögon och öron.

Det innebär mer än det man först ser och hör. After the End är definitivt inte en pjäs att se för att sedan inte ägna några tankar. Insikten av vad som händer sipprar liksom in lika långsamt som förändringarna sker. Långt efteråt ploppar avrunden i det mänskliga psyket upp i min tanke – i form av Louise berättelse – också den långt efter bunkern – om katten som hon ströp. Den

Tillvaron gungar. Kristina Brändén Whitaker och Jot Davies, som Louise och Mark, i en maktkamp som blir allt farligare.

Foto: Lina Ikse Bergman

blir otäckare ju mer man funderar över hur beslutet att inte bli offer i stället kan göra oss till förövrare.

Det är med andra ord inte bara önskvärt utan helt nödvändigt att

ge utrymme för diskussioner och begrundan efter teaterbesöket.

Göteborgs engelskspråkiga teater spelar på Folkteatern till 2 maj, offentliga föreställningar men också många skolföreställningar för framför allt gymna-

sier. Senare i vår blir det turné, 5 maj spelas After the End i Strömstad och 6 maj på Östraboteatern i Uddevalla.

Marita Adamsson

Bohusläningens recensent Therese Johansson har Annika Thors första roman för vuxna och önskar sig flera.

Starkt och rakt om svåra ämnen

Böcker

ANNIKA THOR

Motljus
Wahlström & Widstrand

Annika Thor är en av våra bästa författare av ungdomsböcker. Mest känd är hon för de fyra böckerna om Nelli och Steffi som filmatiserades under titeln En ö i havet och visades på SVT för några år sedan. När Annika Thor nu kommer med sin första bok för vuxna, romanen **Motljus**, visar hon tydligt att hon behärskar även den genren. Motljus är en enkel men stark och mycket läsvärd berättelse.

I Motljus möter vi Marie som lever ett lugnt och tryggt liv i en

Annika Thors nya roman, den första för vuxna, är fascinerande läsning, skriver recensenten.

småstad tillsammans med maken Staffan. Hon är lärare, han läkare. Tillsammans har de två

”Hon förmår utnyttja det som gör hennes ungdomsböcker så bra: förmågan att gå rakt på sak. . .”

vuxna barn. Hon saknar inget. Så en morgon faller hennes blick på en dödsannons i tidningen. Några rader bara, och så ett foto. Men det räcker. Den döde är regissören Ronny Berglund. Marie har inte träffat honom på trettio år, inte sedan sommaren 1976 då de bodde tillsammans med sina vänner i ett kollektiv på landet. Ändå känner hon hans död som ett slag i magen och hela hennes tillvaro börjar lösas upp. Hon

tvivlar plötsligt på allt som varit självklart. För vad var det egentligen som hände den där sommaren?

Annika Thor låter läsaren följa med till ett sjuttioal som för länge sedan är borta. Trots att jag själv är för ung för att ha varit med, är det lätt att leva sig in i berättelsen. Thor skriver osentimentalt och rättframt om hur Marie söker sig tillbaka och gradvis tvingas omvärdera stora delar av sitt liv. Trots att Thor den här gången vänder sig till vuxna läsare, förmår hon utnyttja det som gör hennes ungdomsböcker så bra: förmågan att gå rakt på sak och helt utan rädsla skriva om det allra svåraste.

Och just den förmågan be-

hövs, för det är inga lätta ämnen det handlar om. ”Kärleken är en stark kraft” säger Marie men tillägger att ”bristen på kärlek är starkare. Bristen på kärlek, och skammen över att inte vara älskad”. Motljus utforskar den skammen, gräver fram den ur vråna där den lurar och ser nyktert på den. I en mindre skicklig författares händer kunde det ha blivit outhärdligt högtravande och konstlat, men Annika Thor undviker alla fallgropar. Motljus är en fascinerande roman som får mig att hålla tummarna för att hon ska skriva fler berättelser för vuxna även i framtiden.

Therese Johansson